

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
Helyben házhöz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczta u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 13.

Felfordult világ Ausztriában.

Nem irigyeljük Ausztriát. Politikai tekintetben ugyanis még siralmasabb helyzetben van, mint mi, államférfiainak bölcsesége pedig egy cseppel sem mulja felül a mieinket. A közmondást, hogy: rothad valami Dániában, ma már teljes joggal így lehet travesztálni: rothad minden Ausztriában.

Korunk államfentartó és államalkotó eszmének — legalább a művelt nemzeteknél — a nemzetiséget tekinti. Ez teremtette meg az olasz egységet, ez tette első rangú világhatalommá a német birodalmat, ez darabolta fel Törökországot, megteremtve az önálló balkánállamokat és — már megindult a rothadás — legujabban ez bontogatja részekre Ausztriát.

Badeni kiadta — kedvezni akarván a cseheknek, kik nélkül nem volt képes többséget összehozni kormánya számára a reichsrathban — hirhedt nyelvrendeletét, mely szerint Csehországban a cseh nyelv nemcsak egyenrangú lett a némettel, az eddigi hivatalos nyelvvel, de ezt határozottan háttérbe szorította. A németeknek ez könnyen érthetően nem tetszett, s hogy Badenit a nyelvrendelet visszavonására kényszerítsék, obstrukciót szerveztek ellene a reichsrathban, lehetetlenné téve minden parlamenti működést. Erre Badeni azzal felelt, hogy a reichsrath üléseit bizonytalan időre elnapoltatta. Azonban a lángra lobbant nemzetiségi kérdést Ausztriában ezzel nem oltotta el,

sőt olajat öntött a tűzre. A német nemzeti párti képviselők mintegy hetvenen gyűlést hívtak össze Éger városába, hogy tiltakozzanak a nyelvrendelet ellen. Badeni azonban ezen gyűlést egyszerűen betiltotta. (Aligha nem Perczeltől vett leczkét a gyülekezési és szólás-szabadság tiszteletben tartására.) A képviselők a gyűlést másodsorra is összehívták. Badeni újból betiltotta ugyan, de tudta, hogy az tilalma ellenére is meg lesz tartva. És mivel az égeri csendőrség túlnyomó részben német, kikre tehát az ilyen német nemzetiségi kérdésben nem lehet feltétlenül támaszkodni, Prágából hozatott csendőröket, kikről bizonyos volt, hogy szívesen nyársalják fel a németeket.

Ugy is lett.

Éger város utcáin vér folyt. Németek vére. Cseh rendőrség, finánczok és a kirendelt katonaság kardja vett részt a dicső munkában. — Ausztriában — mi általában csak »német sógor« néven ismerjük — németek vére folyik és csak azért, mert azt akarják kijelenteni, hogy ők németek akarnak maradni és semmi kedvük sincs elcsehesedni. Valóban: difficile est satyram non scribere!

Éger utcáin harsogott a pangermán-irridenta dala, a »Wacht am Rhein.« A tüntetőkkel együtt az összes lakosság ezrei és ezrei dalolták tüntetőleg. Megértik-e ezt Bécsben? Megértik-e az elkeseredést, mely ezen dalban tört ki a németek lelkéből? Megértik-e, hogy ezzel azt akarták mondani: »Mi németek akarunk maradni; és ha te Ausztria nem akarod ezt megengedni, ha te kiszolgáltatsz minket a

cseheknek, te sem kellesz nekünk; itt hagyunk és csatlakozunk a Németbirodalomhoz, mert ott legalább szabad lesz németnek maradnunk.

Ez a felfogás jelenti Ausztria végét. Minél szélesebb mederben terjed ez a nézet, minél jobban elkeserednek a kormány baklövéséi miatt Ausztriában a németek, annál közelebb jut Ausztria az anarchiához, a felbomláshoz. És Badeni urék még ezt sem tudják megérteni.

Ez az, a miért nem irigyeljük Ausztriát! Kormánya épen oly korlátolt felfogású, az orránál tovább nem látó, saját nyomoruságos élete meghosszabbításáért minden erőszakra kész uralmának támasztát nem a nép lelkében, hanem a szuronyokban kereső, akárcsak a mienk, — belállapota pedig még ziláltabb a mienknél.

De hát ez Ausztria dolga, baja. Azonban minket nagyon közlel érdekel. Ugyanis a kiegyezési törvényben ki van mondva, hogy Magyarország Ausztriával csakis azon feltétel alatt lehet unióban, ha ott is alkotmányos élet uralkodik. Eddig legalább megvolt odaát az alkotmányosság látszata, de mi van most? A reichsrath feloszlatva. A reichsrathból ily módon kiszorított német képviselők mellének szuronyt szegeztek. a német értelmű lakosságot kaszabolgatja a bölcs kormány. Valóságos anarchia küszöbén áll Ausztria. Az Éger utcáin felharsanó »Wacht am Bfein« talán épen halálhangja.

Mi a kiegyezést az alkotmányos német Ausztriával kötöttük meg. A kiegyezés megújítása küszöbön áll. Kivel fog-

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Egy érdekes könyvről.

— Boldog Perbogre János Gábor élete. —

Mindig szomorúság fogja el szívemet, valahányszor kezembe veszem a külföldi nagy kath. könyvkiadó cégek katológusait s összehasonlítást teszek a francia német és a magyar kath. irodalom között. Még nagyobbá lesz ez a szomorú érzés, ha nézem ezt az arányt, mely »a szívét lelket hervasztó; érzékeket csiklandozó erkölestelen irányu és az erkölesnemesítő könyvek közt létezik. Bizonyára nem túlozok, ha azt mondom, hogy száz rossz könyvre csak egy jó esk.

Legfőbb ideje tehát, hogy a magyar irodalom terén a jövő németek érdekében a féktelenkedő sajtó korcszellőttjeit a nagy közönséggel megutáltassuk s a keresztény izlést és tudományt megkedveltessük.

Egyházi irodalmunk szegény, jóllehet az utóbbi évek termékei szebb jövővel bíznak, mégis vakmerőség nélkül egy napon össze sem hasonlíthatjuk ezt más kath. országokéval, főképp ha az életrajzi irodalmat tekintjük.

Francia vagy Német országban nem halhat meg egy nevezetes kath. férfi sem anélkül hogy halála után rövid idő alatt meg ne jelenne róla vagy egy tanulmány vagy egy élet és jellemrajz mint pl. a Lacordaire Chocarne-tól Dupanloup-é Legrange-tól. S öt Vil-

lemaine, a francia akadémia tagja, nem tartotta szégyenek megírni »Tableau de l'éloquence chrétienne au quatrieme siècle« című művét, melyben a IV. század jeles egyházi férfainak életrajzát tárgyalja és művét szétkapkodták.

Nálunk különösen ez a biografikus irodalom oly szegény, hogy még a nagy magyar szentek életrajzai sincsenek mind megírva s a ki pld. magyarországi szent Erzsébet életét jól ismerni kívánja, kénytelen francia nyelven elolvasni e dicső szent nő életrajzát.

Rendkívül jól eső érzés fog el tehát mindannyiszor, midőn egy újabb kath. magyar nyelvű mű megjelenéséről kell számot adnunk, nem nem tekintve meg azt sem, hogy az fordítás. Mert ha ez a fordítás jó, csak olyan közkincese lesz az a nemzetnek, mint azon országban, melynek nyelvén az eredetileg megírva lett.

Ilyen érzelmek közt vettem kezembe Hátzinger István györmegyei plébános. »Boldog Perbogre János Gábor lazarista atya élete« című könyvét, melyet francziából fordított. Hátzinger neve nem új e tekintetben az irodalomban, ezelőtt másfélsz tizeddel kiadta Chocarne remek 2 köteles könyvét: »Lacordaire élete, melynek zamatos magyar fordítása már ekkor feltűntet keltett.

»Les ans passants, l'homme devient plus sage«, Hátzingerrel is beigazolta magát s új könyvének nyelvezete, stylusa olyan, melynek olvasása alig engedi sejtetni, hogy nem eredeti művel van dolgunk. Nem is szándáksom, őt e

helyen ezért külön megdicsérni, a magyar kath. irodalmi barátai úgy is ismerik már ezen képességét, hanem inkább néhány szót magáról a könyv tartalmáról.

Ha röviden jellemezni akarnám ezt a könyvet, a fordító szavaival kell újra élnem, ki azt a keresztény áhitat apológiá-jának nevezte.

A könyv, úgy hiszem, leginkább az érettebb ifjuságnak van szánva, Hogy mily üdvös hatást gyakorol egy fejlődő ifju lelkületére a szentek életének olvasása azt fejtegeti felesleges. A szentek élettörténetei az ember lelkét közel hozzák Istenhez s nagy és nemes elhatározásukat szülne. Olyan megkapóan az ilyen biografiák, hogy az szinte lehetetlen megválni azok olvasásától s valósággal megrázók az emberi lelkületre.

Voltaire szent Lajos életrajzát olvasván porba hullt, arczáról eltűnt a gúny mosoly s kénytelen volt megvallani, hogy igazi nagy emberek csak a keresztényeknél voltak.

A könyv Perbogre János Gábor francia vértanu lazarista életét írja le, kit XIII. Leó pápa ezelőtt 8 évvel avatott boldoggá.

Ez a szent életű ember, ki a XIX. század fia 1840 ben mult ki martyr halállal. Alig egy emberöltő mult el halála óta s így még most is sokan vannak, kik őt ismerték, tehát már ez év eleve biztosítékot nyújt arra, hogy életrajza megírásában a szerző csupa valódi adatokat használt fel.

A könyv négy részre oszlik, az első Per

juk megújítani? Talán ez alkotmányos Ausztriával? De hát hogyan? Hiszen nincsen parlamentje! Talán az osztrák örökös tartományokkal és a feltámadóban levő cseh királysággal? Talán — hogy pillantsunk egy kissé a jövőbe is — az ausztrai hercegségekkel, cseh, morva királysággal, Szilézia, Galiczia, Bukovina és kitudná megmondani, mi mindenféle hercegségekkel, melyek lassankint mind önálló és egymással csupán föderatív közösségben álló, vagy éppen önálló államok lesznek? — De hiszen nekünk ezekhez semmi közünk! Ezekkel mi államszerződést nem kötöttünk, ilyent tehát velük meg sem újíthatunk.

No! de ne essünk kétségbe, hiszen itt van nekünk Bánffy és lángeszű kormány! Legkitünőbb fiai az idő szerint Magyarországnak, tehát nyugodtan bizhatjuk rájuk hazánk sorsát és a kiegyezés nagy munkájának összeropelását. Hiszen ők már is számot vetettek a helyzettel s ki is adták a jelszót a kiegyezés kérdésében a »Pester Lloyd« hasábjain a következőkben: „*Magyarország nincs hivatalva arra, hogy megbírálja, vajjon van-e alkotmányosság Ausztriában avagy nincs*“

Megvan! Ilyen fontos alkotmányjogi kérdés elbírálására csak két oly jeles férfi lehet hivatva, mint Badeni és Bánffy Legkiválóbb elméi államaiknak s éppen azért intézik azok sorsát.

Nagyvárad áruforgalma Kolozsvárral.

A nagyvárad-kolozsvári vasútvonalon Magyar-Nádas és Egeres között történt hegyomlás által megszűnt forgalom a Nagyvárad-Kolozsvár közötti forgalmat teljesen megakasztotta. Az államvasutak igazgatósága akként intézkedett, hogy a forgalmat Kolozsvárra s a további állomásokra Aradon keresztül, tehát óriási kerülő úton irányította.

Elismerjük, hogy más lehetőség nem volt a forgalom közvetítésére, de különösen az áru forgalomban nagy differenciát okoz a kerülő

távolságnál felmerülő szállítási különbözet. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara — mint már említettük — megtette ez irányban haladéktalanul a szükséges lépéseket s táviratban fordult az államvasutak igazgatóságához az iránt, hogy az áru szállításoknál a kamara területéről a kerülő utért csak az a tarifadíj számíttassék, a mennyit a szabályzat az egyenes rövidebb útra megszab s a forgalmi akadály által ne drágitassék meg az áruszállítás Nagyváradról és Biharmegyéből Erdélybe. Mint értesülünk, a kamara kérelmének mielőbb meg lesz a teljes eredménye. Az államvasutak igazgatósága ugyanis értesítette kamaránkat, hogy az Egeres és Magyar-Nádas állomások között beállott forgalmi akadály alkalmából az áruknak a segélyutirányokon való irányítása és díjszámítása iránt egy idejűleg megfelelően intézkedett. Ezen intézkedésre nézve közelebb tájékozást fognak közzé tenni.

Gyermekeink a szünidőben.

A mikor rendre bezárják az iskolákat s kezdetét veszi a nagy szünidő; amikor legmagasabbra emelkedik felettünk a nap s tüzes sugaraival áthatja falainkat, kövezetünket: akkor rendre bezárulnak ablakaink táblái, redői; elnéptelenednek utcáink, tereink. A közönség elrejtőzik a nap heve elől, vagy — és ez a szerencsésebb része — elmegy nyaralni.

Az ugynevezett nyaralás nálunk két évtized alatt általánossá vált. És nem fényezés, szélső, vagy ujtásvágy tette divattá, hanem a sürgető szükségesség. Ez alatt a két évtized alatt ugyanis sűrűbb lett városunk lakossága; az építkezések tolytán szűkebbek kerteink, udvaraink; érezhetőbb a nyári tiszta levegő hiánya, elviselhetlenebb a nyári hőség. És előállt a nyaralás szükségessége. Mig azelőtt csak a jó módúak, meg a betegek mentek fürdőre, vidékre: most szegénye, gazdagja, egészséges, betegje igyekszik ki a városi falak közül a szabadba s kinek nem telik fürdőre, elmegy faluzni, vagy kiköltözik a szőlőhegyre.

Azelőtt a váradi szőlőhegyek sem szolgáltak annyira állandó nyári lakóhelyül, mint mostanában; csak szüret táján népesedtek meg a szőlőpajták. Most első pacsirtaszóra tatarozni kezdik az azóta villákká változott s folyton szaporodó pajtákat s mihelyt lehet, kiköltöznek a nyaraló családok. Ha aztán szép nyári délutánokon kísétál az ember a »hegyre«: cseve-

zetben igazgatói állást nyert. XI. Az intézet tanáraival és szolgálóival való bánásmódja. XII. A sanit flouri nevelő intézetben tanúsított erélyei. XIII. Fivérének halála. Látogatása a szülői háznál. XIV. A társulat ujancainak igazgatójává lesz. Bánásmódja. XV. A növendéknek adott jó példái. XVI. Engedelmet nyer arra, hogy Kinába utazhassék. A második rész a kínai utazást tartalmazza. A harmadik rész, mely talán a kötet legszebb része, erélyeit írja le, a negyedik közbenjárására történt csodákat, ereklyéinek Franciaországba való hazahozatalát és boldogáavatásának perfolymát írja le.

A 432 oldalra terjedő vastag művet 4 csinos és sikerült kép díszíti.

Évvégével vagy névnapi ajándéknak középiskolai kath. tanulóknak keresve sem található gyhamar ennél kedvesebb művet, melynek érdekessé voltát fényesen illusztrálja azon körülmény is, hogy Győr ősz püspöke: Zalka János megkapván e könyvet 5 este alatt egyfolytában el olvasta azt.

Kapható 2 frt beküldése ellenében Há t z i n g e r János plébánosnál.

Veszvényben (Sopron megye) Melegen ajánljuk mindenkinek, de főleg a tanúgy barátainak és az Irgalmas nővérek intézetének.

Az iskolai év végével vagy iskola ünnepélyeken egy-egy középiskolában 5—10 példányt szétosztani bizonyára nem volna hálátlan feladat. Az ilyen könyvek többet érnek mint 100 bármilyen ifjúsági regény.

géstől, vidám daltól hangzik völgy, berek s bizony nagyobb élénkséget mutat a szőlőhegy, mint a város.

De a váradi szőlőhegy sem végtelen; a nagyvárad lakosok nagyon kis részének szolgálhat ez idő szerint nyári lakhelyül. Így történik aztán, hogy a nagyobb részt, főleg a gyermekvilág nem részesülhet nyári üdülésben. Tényleg egy 8—10 tagból álló családot, még módosabb embernek is bajosabb fürdőztetni. Ha tehát nincs szülői iakás; az ideges mama, vagy a gyomorbajos papa megy a fürdőbe, — mert hisz nekik okvetlen sürgős életkérdés a fürdő. — A család apraja pedig otthon maradt a csatornázatlan forró városban, hol még tágas udvarok és játszó terek is igen-igen gyéren vannak s a szegény gyermekek elsápadnak, elvékonyodnak a nyári tikkadt hőségtől, friss levegő híjján s mert cselédek s más effélék gondjaira vannak utalva, még szellemileg is szenvednek; úgy hogy az új iskolaév fölűdült, piros, friss gyermekereg helyett elsatnyult, kimerült, fáradt gyermekvilágot talál.

Hát még a szegény néposztály gyermekei ott a réten, meg a porongyon! Az igaz, hogy azok legalább künn játszanak a szabadban, a tüdőbaccilusokban gazdag porban, vagy künn legelnek a disznóval meg libával az árok pázsitos partjain. Csakhogy az árok zöld ázálékokkal vastagon bevont, feketés, poshadt vízzel van tele, melyből mérges bözhödött párak emelkednek s ezek enyhítik a nyári hőséget. Ott van a falu minden nyomorával, de minden áldása nélkül. S a mikor a szegény gyermekek nyugvóra térnek, 10-en 12-en szorongnak egy kicsiny szobában s kinlődnak a tikkasztó éjszakában. Persze, hogy fel nem üdülnek, persze hogy új erőt nem gyűjtenek a nyári szünidőben ezek a gyermekek, sőt a betegségek csiréit szedik magukba s nem bírnak majd ellentálló erővel a szigorubb évszakokban.

Borzadok, ha városunknak arra a száz és száz gyermekére gondolok, kik így nyáron át nyomorultabbak a legszegényebb falusi gyermekeknél s kik végre is hivatva városunk életében. Nagyon lever, ha látom, hogy gyermekeink fönt és alant legkevesebb testi gondozásban, üdülésben részesülnek a nyári szünidőben.

És éppen a gyermekek a jelen virágai a kiktől a jövőendő gyümölcseit várjuk. A gyermekek, kikre kettőzöttlen nehezedik a rohamos civilizáció minden terhe.

Vagy nem kell-e a mai gyermekeknek sokkal többet tanulnia, mint a múlt század gyermekeinek? Mily szédítő gyorsasággal haladtunk az elmúlt évtizedek alatt! Mily nagyot fejlődött a műveltség, tudomány, ipar és művészet s mindez szaporította a gyermekek tanulni valóját. Sőt mivel a mindennapi környezet is ezernyi tárgygyal szaporodott, a mai csecsemőnek is már sokkal több képzetet kell befogadnia, mint az 50 év előttiének, pedig ugyanannyi esavarmenettel agyán születik mint az 50 év előtti.

Azután meg a rohamos haladás a sorvasztó gyári élet, a keresetforrások complicált-sága meg ártott az emberek idegeinek egészségének s tudvalevő, hogy a civilizáció ez árnya is első sorban az új nemzedékre hat ki az öröklés törvényénél fogva; tehát nem oly erőteljes, nem oly egészséges a mai gyermek, mint a régi; magával hozta nagybárára a vérszegénységet, idegességet.

Ime az ártatlanul szenvedő gyermeknép, őt illeti meg a legnagyobb testi gondozás, a legélesebb ellenőrzés épp abban az időszakban mely az ő pihenője nagy munkája után s melyben új erőt kell gyűjtenie következő nagy munkájához. Tessék elhinni a gyermekek nyaralása fontosabb kérdés mint akár a mama idegessége, vagy a papa gyomorbaja.

Ha nem vihetjük a gyermekeket a fürdőbe, vigyük ki falura. Létesítsünk nyaraló telepeket. Elnéztem a múlt évben a főváros vidékét. Milyen fátlan, napsütötte, homokos-kavicsos területeken létesítettek a fővárosiak a nyaraló telepeket. Mi bővelkedünk a szebbnél-szebb vidéki környezetben s oly kevésbé vesszük hasznát. Eltekintve Brátka, Bucsa, Csucs, Rév, Remeztől, hol évenként néhány váradi család nyaral, ott van az egész festői Körösvölgy sok

szép helységgel, melyek egyszer mint vasut mentén fekszenek (Élesd, Esküllő, Alsó Lugos stb.) (utóbbi helyen csinos üresen álló uradalmi épületek mintegy kínálkoznak nyári lakásul.) s melyek nagyon alkalmasak lennének arra, hogy a váradi családok a nyári szünidőben ide telepedjenek gyermekeikkel s nyugodalmas, egészséges életmóddal erősítsék meg azok egészségét, fel üdítsék munkaképességét az ozondus tiszta levegőben árnyas fák alatt és tiszta patak vizében. Persze ez egy kis utánjárással, fáradozással lenne összekötve, míg az ilyen nyaraló telepek létesülhetnének. S hogy várható ez a mi közönségünktől, mely a közvetlen környezetnek hasznát sem tudja kiaknázni. De bizzunk a jövőben.

— Képzetelem keszinezi a közel jövő képét: a mikor a váradi szőlőhegyeken sűrű nyári lakások lesznek, melyeknek városi vezetékünk szállítja a vizet. (Ézt pedig akkoráig valamely távoli friss forrás vize fogja kiaphatatlanná tenni.) A városba villamos fog vinni, mely gyorsan szállítja a családapákat a hivatalba, a családanyákat a városi vásárlásokhoz.

A mikor megszorodnak játszó tereinek; a városon kívül pedig 8—10 nyári kiránduló hely, csalogatja a városra utaltakat délutánonként olcsó, egészséges jó itallal, étellel, meg árnyas berkekkel.

Elképzetem, hogy azok az ember- és gyermek barátok, a kik most szünidőben a meleg bódében nemes fölgerjedésükben szellemi gyönyörökben részletetik gyermekeinket, — közös erővel nyári menedékhelyekről, szünidei gyermektelepekről gondoskodnak majd városunk szegény gyermekeinek részére valamely kies, közeli vidéken, hol egyszerű, szegényes módon bár, de tisztességesen ellátják őket, hol majd egészséges testedző játékkal váltott munkában üde levegőben élhetik le a gyermekek a szünidő napjait s friss rózsákkal arcukon, a czélzott izmokkal térhetnek haza.

Özv. Személyi Kálmánné.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 14.

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Gróf Eszterházy Kálmán, Nyegre László, Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök bemutatja a soproni kereskedelmi és iparkamarának Fabinyi Teofil által beadott kérvényét a központi statisztikai hivatalról szóló javaslat tárgyában.

Napirend előtt:

Herczegh Ferencz szólal fel. Rakovszky képviselő malicziózus megjegyzéssel kommentálta azt a cselekedetét, hogy Bartha kegyelmi kérvényét nem írta alá, azzal az indoklással, hogy az ő politikai pozíciója nem engedte azt meg. Ő ezt a kifejezést soha sem használta. Ő e cselekedetével csak állást foglal egy demonstráció ellen. Hogy írhatná ő alá a kérvényt, amikor Bartha napról-napra támadja az ő pártját. Ha aláírta a kérvényt, annyit jelentene, hogy gyávan meghunyászkodott. Ennyit kívánt csak megjegyezni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István: Ő a megjegyzésének alapját egy hírlapi közleményből merítette s miután Herczeg kijelentette, hogy ez a közlemény nem való, természetes, hogy a hozzá fűzött következtetések is elesnek.

Következik a napirend: a cukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

T. Ház! Az a törvényjavaslat, mely előttünk fekszik, mindennek előbb mondható, mint egyszerűnek. Ez a kérdés egyike a legkomplikáltabb kérdéseknek, mert fontos pénzügyi és közgazdasági érdekeket érint. S én őszintén megvallom, bámulom és irigylem a tuloldal magas szellemi fenkölségét, melynél fogva e nehéz kérdést oly könnyen megtudja oldani,

hogy állásfoglalásával már teljesen tisztában van s még csak annak sem érzi szükségét, hogy néhány reflexiót tegyen azokra az érvekre, melyek a t. Háznak ezen oldalánál elhangzottak. Talán csodálatosnak, érthetetlennek, könnyelműnek, lelkiismeretlennek, sőt hazafiatlannak tartanám ezt a viselkedést, ha nem ismerném a tuloldalnak szigorú lelkiismeretességét. De hát jól tudom, amint tudja e Házban mindenki, hogy az az oldal ott szigorú kritika alá veszt minden kérdést. Kiméletet nem ismer. Bonczoló készt kimélet nélkül meríti bele a kérdések testébe, vizsgálat alá fogja a törvényjavaslatok organizmusát. Egyetlen ideg, egyetlen erecske se kerüli figyelmét. Nemcsak működését teszi tanulmány tárgyává, hanem a legcsekélyebb véredénykét is megfigyeli. S tudjuk, hogy itéletét nem akként mondja ki, ahogy talán egyesek a magas uraságok közül szeretnék s kívánnák; szavazatát nem akként adja le, mintha azzal minden áron csak tetszést óhajtana aratni, hanem kutató, vizsgáló, bíráló s aztán kezét szívére szorítja, megkérdezi lelkiismeretét: mi a jó, mi a helyes, mi az üdvös? Amit aztán helyesnek, jónak és üdvösnek talál, azt támogatja is.

Ilyen a t. tuloldal.

Ami szellemi korlátoltságunknak az oka valószínűleg, hogy nem tudunk ily magasra emelkedni s az érvek nagy halmazával szemben a hallgatást nem tudjuk czáfolatnak tekinteni. Nem tudjuk megérteni, hogy az a magasztos némaság, mely ott az ajkakat fogva tartja, minden orgamentumunkat megsemmisíti, minden fegyvert kieszik kezünkől s a kormány igazságát teljes fényében tünteti föl.

De ne vegye rossz néven a t. tuloldal az ellenzék szóharczát. Ami lelkiismeretünk nagyon aggályos s az aggály szellemi defektus. Tudja be ennek a defektusnak, hogy oly sok érvet hordunk össze s oly nagyon meg kell világítani e kérdést, hogy mi is láthassuk. Nem lehetünk valamennyien okos emberek, mint például az orvosi bizonyítvánnyal kitüntetett Dósa Elek t. képviselőtársam s így nem szavazhatunk egyszerűen, indokolás nélkül. Továbbá mi az ellentéték kiegyenlítésében se vagyunk annyira jártasak, mint a miniszterelnök ur gárdája, amelyről nem tudom el lehetne-e mondani, amit a francia gárdáról mondanak, hogy meghal, de nem adja meg magát. Mi olyan korlátoltak vagyunk, hogy például nem tudjuk megérteni, hogy egy ilyen törvényjavaslatot, melyet az indokolás üdvöletlennek jelez, mert sajnálatos ténynek tartja, hogy a kiviteli prémiumokat nem szüntették meg, nem értjük, hogy ily javaslatot elő lehet terjeszteni.

Nem értjük azt se, amit az indokolás panaszosan említ, hogy a prémiumokat muszáj fönntartani, pedig hát jól tudjuk, hogy senki se parancsolja ezt nekünk, ha csak a gyárosok nem, meg Ausztria nem.

Nem értjük a pénzügyminiszter ur kijelentését se, hogy szívesen eltörölné a prémiumokat, ha lehetne. Nem értjük, mert itt van az az oldal, mely bármely perczben kész megmutatni, hogyan lehet a prémiumokat eltörölni, csak a miniszter szavaztassa le.

Nem értjük az előadó urat, aki azt mondja: a cukorprémiumok rendszere nem kívánatos állapot s mégis azzal végzi beszédét, hogy ezt a nem kívánatos állapotot szavazzuk meg.

Nem értjük azt az argumentációját se, hogy ha nem szavaztuk meg, sem leszünk versenyképesek, mert bebizonyítottuk, hogy nincs szükségünk versenyre, miután Ausztria több cukrot hoz hazánkba, mint amennyit mi kiviszünk innét.

Nem értjük Chnrnel György t. képviselőt, ki elvben szintén nem lelkesedik a prémiumrendszerért, de gyakorlatban már lelkesedik, mert azzal végzé beszédét, hogy a prémiumrendszer fönntartását hazafiúi kötelességnek tartja.

Nem értjük az se, amit a kartell védelmére mondott, hogy a cukorgyárosok saját érdekük ellen véteneének, ha kartelljeikkel a gazdaközönség kijátszását czéloznák. Néhány sorral alább azt mondja: a gyárosoknak az egységárrakra vonatkozó megállapodásaik érintetik a gazdaközönség érdekeit, — de hozzáteszi (s ezzel akar a sebre balzsamot csepeg-

tetni) hogy az ily kártekek a közjólétet nem sértik. Hát lehet közjólétről beszélni ott, hol a gazdaközönség érdekei sérelmet szenvednek?

Nem értjük Arányi t. képv. se, ki nyíltan bevallotta, hogy a prémium áltai két tényező van előnyben a privilegiált gyáros és a külföldi fogyasztó: alább mégis azt mondotta, hogy prémium megtagadásának kárát a mezőgazdaság vallaná.

Nem értjük azt se: miként mondhatja a képviselő ur javasoltnak a prémium rendszert, midőn ugyanazon mondatban bevallja azt is, hogy a prémium csak bizonyos érdekköröknek válik hasznára.

Nem értjük azt, hogy helytelenitheti, hogy a javaslatot az ellenzék támadja, megszávalását akadályozza, holott ez egy virágzó iparág fentartásához szükséges, másut meg a prémiumot, bármely iparcikknél legyen alkalmazva közgazdasági abozusnak nevezi.

Legkevésbé értjük pedig azt, hogy ezen ellentétes állítások, ezen egymást kizáró mondatok mindenkinél helyeselt a tuloldal.

Nagyon mulatságos dolog lehetne ez a szinpadon, mert ott a mókának helye van, de igen szomorú a parlamentben, mert ide nem azért jövünk, vagy legalább is nem azért kellene jönnünk, hogy kikaczagjuk magunkat.

Beszédje további folyamán felolvassa a következő levelet, melyet a minap kapott.

A hírlapokból látom, hogy a cukorprémiumok ellen akar beszélni. Figyelmeztetem a mult heti Washingtoni sürgönyökre és tudósításokra, hogy az egyes áll. senatusa a vámok tárgyalásánál elhatározta, hogy mindazon árokra melyek adportpromiummal a külföldről behozatnak az exportremium összegével a vámot fölemeli, mert ez az 1823-iki nemzetközi szerződés kijátszása (Umgezung) magyarul internationalis csalás. Tehát nem a magyar gazda közönség, hanem a külföldi kincstáraknak javára emelne Bánffy a cukorprémiumot, mely eddig is intern. csalás volt.

Avval Bánffynak készít ugyan kibuvót, de megjutalmazza egy fiók fehér elefánttal és Darányiként (a talmudból) a majd a nyelvvel és ruhával szívet cserél, melyeket hazafiak külföldben is a zsebükben hordják.

Elnök: Az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Blaskovich Ferencz: Hogy a törvényjavaslatot el nem elfogadja, erre őt a tárgyi okoknak alapos és lelkiismeretes mérlegelése készíti. Bevezetésül érdekes visszapillantást nyújt a nád és cukorrépaipar fejlődésének történetére, azoknak egymással való versenyére e világpiacon és mindazokra a jelenségekre, amelyek hazánkban a cukoripar iránt való állandó érdeklődést tanusítják. Adatokkal illusztrálja, hogy Magyarországon már 1848 előtt 62 kisebb az akkori kezdetleges viszonyoknak megfelelő cukorgyár létesült, de nagy részben meg is szűnt.

A répacukor 1852-ben még csak 14%-át tett ki az évi cukortermésnek, 1890-ben egyenlő tényező lett a nádcukorral és azóta már tul is szárnyalta azt. Adatokkal illusztrálja, hogy a cukorgyárak maguk az okai a tultermelésnek és a fogyasztási piacokért való küzdelemnek, mert már a 70-es és 80-as években foglalkoztak a prémium megszüntetése és a termelés restrigálása érdekében, de lehetlenségükben nem tudtak megegyezni. Ugy tettek, mint a rossz gazda, ki néhány év alatt kizsárolja földjét és azután panaszkodik, hogy nincs a földnek termőképessége.

Az érthető, ha Német és Franciaországban prémiumokkal támogatják a cukoripart, de Magyarországon annak semmi értelme nincs. Ami répatermelő területünk az ország termőtalajának csak 1/3-ad százalékát teszi. Tehát midőn gabonánknak versenytársat adunk a román gabonában, midőn tönkretett szállósgazdáinkat az olasz borok beboesátásával károsítjuk, midőn állattenyésztésüket kellelőleg nem támogatjuk, tehát mezőgazdasági tényezőink legnagyobbjait elhanyagoljuk, igazságtalan volna azoknak legkisebbjét, a cukortermelést ily feltűnően támogatni. Ha még ez a támogatás legalább a kis gazdáknak jutna, de hát nem ezeknek, hanem a nagy tőkének jut. Kijelenti végül, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés)

balfelől.) Határozati javaslatot ad be. Az ülés 1/3-kor véget ért.

Az összeférhetetlenségi bizottság ülése.

A képv. összeférhetetlenségi bizottsága Apathy Péter elnöke alatt tartott mai ülésében a Nopcsa Elek báróra vonatkozó összeférhetetlenség bejelentési érdemleges tárgyalásának összpontjával f. hó 22-ének d. e. óráját tüzte ki.

Tárgyalás alá vette ezután a bizottság a Tisza István grófra vonatkozó összeférhetetlenségi bejelentést. A bejelentő Molnár Béla utalva Tisza István azon kifejezett óhajtására, hogy egyes közgazdasági vállalatoknál elfoglalt állásaira vonatkozólag az összeférhetetlenség kérdésében döntsön a bizottság, megjegyzi, hogy erre alkalmat kíván nyújtani. Kéri a bizottságot, hogy ha a Tisza István gróf által elfoglalt állások valamelyikére fennforogni látná az összeférhetetlenséget, mondja ki.

Tisza István gróf előadja ezután azon közgazdasági vállalatokra nézve, a melynek igazgatásában részt vesz, hogy az ipar és a ker. bank fennállása óta semmiféle szerződés viszony nem állott fenn a bank és az állam közt s jelenleg sem áll fenn s hogy a takarékpénztárak központi jelzálog bankja s az állam közt nem áll fenn semmiféle nexus. Előadja, hogy a rimamurány salgótarjáni vasműveknek 2 szerződése van az állammal, az egyik drótok szállítására nézve, s a másik vasszegek szállítására.

E szerződések 60,000 frt évi forgalmat jelentenek, a mely a 12 milliós forgalomnak alig fél százaléka. Van a vállalatnak ezenkívül még két régebbi időből való szerződése is, az egyik a vállalat sodronypályáján kétszázzer m. m. vaskönek ingyenes szállítására, a másik, a vállalat bánrévei vonalának az államvasutak kezelésébe adására vonatkozik. Mindezen szerződések hiteles másolatát bemutatta. Előadja ezután, hogy a Weizer-féle aradi waggon gyár és vasöntőde és a kincstár között adandó szerződés viszony fenn nem áll, megrendeléseket azonban több ízben kapott a gyár, azonban az ily egyes ipari megrendelésekre nem terjeszti ki a törvény az incompetibilitást. Végül a *bihar helyi* érdekű vasutak már majdnem 12 év óta üzemben vannak, a végleges leszámolás rég megtörtént s az üzem szerződés teljesen megfelel a többi viczinális vasutnál alkalmazásban levő chablonnak.

Ezzel a tárgyalás befejeztetvén, a bizottság tanácskozássra vonult vissza.

A legújabb színház terv.

— A Bazár-szoros kiszélesítésével. —

Hova tovább, mindjobban belátjuk, hogy nem végzett hiába való munkát Sztrill Ferencz építész, mikor a színháznak a Bémer-térre építését ismét felszínre hozta.

A dolog már annyira fejlődött, hogy a színháznak a Nagypiaczon leendő felépítéséről még azok is lemondtak, akik vagy magán érdekből, vagy csupán erős meggyőződésből küzdöttek a nagypiaczter mellett.

Az áramlat, amely a törvényhatóságban a Bémer-téri színház mellett felkerekedett, mindjobban erősödik s most az új polgármesterben agilis vezetőt nyert.

Rimanóczy Kálmán jeles építész egy új tervet dolgozott ki, mely szebb, tetszetősebb az eddigieknél s konkrét ajánlatot is tartalmaz a terv keresztülvitelének pénzügyi oldalára nézve is.

A főérdeme a tervezetnek s általában az új mozgalomnak, hogy a színházépítésének kérdését a Bazár-szoros kiszélesítésével akarja megoldani. Ezért még azok is, akik különben nem látják a színház építését a jelenlegi pénzügyi viszonyaink miatt, a város érdekében levőknek, örömmel fogadják a tervet; mert a Főutca kinyitása, kiszélesítése által forgalmi viszonyaink új életerőt nyernek.

Rimanóczy a Hillinger-, Weiszlovits, Mayr és Tóth Ferencz házakat a Rózsabokorral együtt

ki akarja sajátítani s a színházat teljesen szabadon a Bémer-térre építené, a színház és Főutca közé pedig egy emeletes bérházat akar emelni, melyben körül bazárok lennének.

A Színház építése ügyében a kiküldött bizottság értekezletet tartott, a melyen igen czélszerűnek, kivihetőnek találták a Rimanóczy terveit. Bordé Ferencz és Ragány Jánost véleményadásra hívják fel a kérdés pénzügyi oldalára nézve.

A polgármester szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy mielőbb, gyorsan keresztülvigyék a megveendő épületek kisajátítását. Erre nézve Dus László főügyésztől jogi véleményt kérnek.

A tervek műszaki felülvizsgálatát pedig a bizottság szakértő tagjai fogják felülvizsgálni.

A terveket már az augusztusi közgyűlés elé beakarják vinni.

Nem hisszük azonban, hogy az egész tervezetet oly gyorsan keresztül lehetne vinni és pedig azért, mert nincs a városnak pénze. Az összes regale kötvényekből még mintegy 300 ezer frt értékű kötvény van meg, de ennek is egy része szükséges a tűzraktanya meg hátralevő építési költségeire.

Ez az összeg különben sem volna elég a színházra; kölcsönt pedig ez időszert nagyon bajos kapni a kaszárnyára, hogy abból visszatéríthessék a regalekötvényekből kifizetett összeget.

A tanácsnak a hivatása megtalálni a módokat, hogy a tervet mielőbb keresztül lehessen vinni.

Kapcsolatosan e helyen kérjük fel a polgármester urat, hogy jövőben a bizottsági ülésekről szíveskedjék a lapokban is értesíteni a tagokat. Ez a közérdek szempontjából is kívánatos.

Id. Rimanóczy Kálmánnak a tervekhez csatolt beadványa a következő:

Tekintetes Városi Tanács!

A színház felépítése és az ugynevezett »Bazárszoros« kibővítése kérdésében folytatott tárgyalások s az ezek felett való gondolatok vezettek arra, hogy a tek. Tanácsnál a következő ajánlatot tegyem meg:

Ha a város a Bazárszoros megrövidítéséhez, valamint az állandó színháznak a Bémer-térre leendő elhelyezéséhez szükséges 5 házat, nevezetesen: Hillinger Lipót, Weiszlovics Adolf Mayr Sándor és Tóth Ferencz két házat meg és tulajdonába veszi s azok, valamint a város tulajdonát képező Sáfrád-ház helyén, az ide csatolt tervezet szerinti egy emeletes bérház, illetve bazár, továbbá az állandó színház felépítését s a Bazárszoros kibővítésével két új utca nyitását elhatározza: hajlandó vagyok kellő biztosíték mellett az egész műveletet végrehajtani oly formán, hogy:

1. A város átadja és tulajdonomba bocsátja a Hillinger, Weiszlovits, Mayr és Tóth Ferencz lebontandó házainak és melléképületeinek összes anyagait, köteles lévén én ezen épületeket lebontani.

2. A Tóth Ferencz tulajdonát képező házak telkeiből a tér és utca által igénybe nem veendő részek az építkezés folyama alatt nekem használatomba bocsátatnak a lebontandó és új anyagok elhelyezése céljaira és ezen terek csak azon időponttól kezdve adhatók el a város által s bocsáthatók a vevők használatába, midőn a színház és Bazárépületek általam felépítettek.

3. A bérház (bazár) építése a színházépítésével kapcsolatosan egyidőben történjék és pedig úgy a bazár bérház építése, mint a színház építése reám bizassék. A bérház (bazár) épület építéséért fizet a város nekem 80,000 frtot, — a színház építését pedig a Fellner és Hellmer tervezete mellett kitett egységi árak mellett százalék leengedés nélkül. A színház építését azonban csak az ugynevezett csoport munkákra nézve vállalom, milyen a kőműves,

ács, asztalos, lakatos, bádogos, stb. munkák, kivételével a színház belső dekorációinak, mit hiszem, hogy Fellner és Hellmer maga is kész lesz az egységi árakért elkészítenni, illetve fog arra alkalmas vállalkozót ajánlani, ki az egységi árakért azt elkészíti. S ekként a színház építése krajczárral sem kerülend többbe, mint a mennyre tervezve volt.

4. Jogomban álljon a bérház (bazár) építésénél a lebontandó házakból kikerülő ócska anyagokat (tégla, vas, kő, fa stb.) úgy az ajtókat, ablakokat, kirakatokat, kellően csoportosítva használni, természetesen csak azokat, melyek használhatók és alkalmasak; a színház építésénél azonban csakis a jó minőségű ócska téglákat az alapozáshoz fölhasználhatni, míg a fölöslegessé váló anyagoknak és termeléseknek eltávolítására magamat kötelezem.

5. Az utcák és a Bémer-tér readezése a város kötelessége leendő.

6. Az összes lakások és boltok kiadását a város közbejöttével én eszközölöm azért, mert én jótállok és szavatosságot vállalom arra nézve, hogy az építendő bérház összes lakásai és boltjai évenként 20,000 forint rutló bérjövédelmet adó, vízvezetési illetékek stb. levonása nélkül hozni fognak. Én ugyan hiszem, hogy ezen jövedelem évenként magassabb is lesz, mert a város fejlődésével a Főutca felőli modern boltok egy széles utcán maguk tekintélyes jövedelmet biztosítanak, de a színház felé nyuló oldalon építendő boltok is jövedelmező helyiségek lesznek, — mégis, mivel ily kötelezettséget vállalom kikötöm hogy azon összegek, melyek évenként a 20,000 frt jövedelmet felülhaladják arra szolgálndnak, hogy azon évben, midőn esetleg a 20,000 frt jövedelem bármilyen okból be nem folyne, az így hiányzó összeg ebből fedeztessék.

Ezen szavatossági kötelezettségem az épület lakhatásától kezdve 10 évre terjednek, vagyis szavatolok arról, hogy e város 10 év alatt 200,000 frt bérjövédelmet fog bevenni. Meggyőződésem az, hogy a bevétel ez összeget 50,000 frttal, sőt többet is felül fogja haladni.

7. A bérházat (bazár) köteles leszek 8750 mtr. hasszuságban és 24 méter szélességben egy emeletre építeni, a csatolt tervet és költségvetés szerint 80,000 frt általány összegért, — tekintet nélkül arra, hogy a költségvetésben kitett egységi áraknál a leszámoláskor 80,000 frtnál több vagy kevesebb összeg tűnnek ki.

Ezen kisajátítások és építkezések mellett a következőleg áll a pénzügyi rész:

a) Az összes házak kisajátítási, illetve vételi ára kitesz legfeljebb	370.000 frtot.
b) Fizet a város nekem az építkezésekért	80.000 frtot.
	összesen 450.000 frt.

A Sáfrádház 45.000 frt vételárát nem számítom azért, mert az már a város tulajdonosa s a színháznak a Bémer-térre való építése esetén a nagypiaczternek színház építési célra szánt része 45.000 forintnál sokkal nagyobb értéket képvisel.

Amde a megvett telkekből feleslegessé válik az új utcában oly nagy terület, hogy azok eladásí árából bizonyosan vissza térül a városnak 15.000 frt.

A legközelebb érdekelt háztulajdonosok által megajánlott összeg kitesz összesen: 8.000 frt
együtt 23.000 frt.

Ezt levonva a 450.000 frtból, van szüksége van a városnak voltakképpen 427.000 frtra. Ezen összeget, ha a város fel veszi kamatra, az összes kamatokat és törlesztést is bőven fedezni fogja az évi, én általam 10 évre biztosított 20.000 frt bér jövedelem.

Ily módon elérhető lenne, hogy:

1. A színház a város kellő közepére épülne, oly helyre, hol mindenkinek szeméi előtt állana.
2. Kiszélesítettnek a Bazárszoros, mely a város fejlődésének egyik akadály a s a melyet előbb-utóbb meg kell oldani; a megoldás pedig hova-tovább halasztassék, annál több áldozatot fog igényelni. De e kérdés elől kitérni nem lehet.

3. A színház szabad téren állana, — még

pedig a Bémer-tér és Apáca-utca közötti tér kellő közepére épülne.

4. Mindez nem kerülne tulajdonképpen csak látszólagos áldozatba, mert az épület amortizációs költségeit kifizeti maga az épület, sőt egy tekintélyes jövedelmet és mindig fokozódó jövedelmet ígérő substratum évek múlva a városnak ugyyszólván ingyen válnék tulajdonába. Az épület elkészültéig kifizetett össze kamatok is bő fedezetet találnak az évi jövedelemben.

Mint hogy ezen tervkzvet keresztülvitele két új utcanyitásával is volna kapcsolatban és a fő-utca kiszélesítésével; remélhető, hogy — miként azt a nmgú miniszter ur egy — leiratában kilátásba is helyezte — megengedtetnék, miszerint a kiadások egy tekintélyes része a köveztvám alaphól lenne fedezhető, mi természetesen még kedvezőbb helyzetbe hozná a várost.

Megemlítem még, hogy ha az összes épületek 1898. május 1-ig nekem átadatnának, akkor kötelezem magamat, hogy a bérházat és színházat még 1898-ban fedél alá hozom, 1899. november 1-ére pedig teljesen elkészítve, befejezem, természetesen a színházat úgy, és akkor ha a belső berendezési munkálatok által fentartva nem lesznek. Ha pedig csak 1899. május 1-ig lennének átadva az épületek, akkor természetesen én is csak 1900. november 1-én adhatnám át az épületeket.

Tekintetes Városi Tanács!

Csak így képezem a Bémer-téri színház létesítését! S mint hogy ezen kérdések megoldását oly fontosnak tartom városunkra nézve ez egyik főoka, hogy javaslatomat megteszem. Hiszem, hogy három nélkül keresztül vihetem e tervet, de haszonra nem számítok, ha valaki olesőbbért, a városra előnyösebben képes ezeket keresztül vinni és megoldani, én részemről csak örömmel üdvözlöm.

Ajánlom tervemet s ajánlatomat megfontolásra.

Vagyok kiváló tisztelettel:

Rimanóczy Kálmán.

UJDONSAGOK.

* **A bibornok válasza.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök a beéli járás közönsége által az áldozásága 50 éves jubileuma alkalmából felterjesztett üdvözlő felíratra Ischlból, Éder Géza beéli járási főszolgabírónak a következő meleg hangú levélben válaszolt: »Tekintetes főszolgabíró ur! A Tekintetes Uraságod jeles közigazgatási vezetése alatt álló beéli járás közönsége részéről a jó Isten áldó kegyelméből elért félszázados áldozó papi jubileumom alkalmából kifejezett kedves üdvözlötlet igen szívesen fogadtam s szívem mélyéből köszönöm szeretettel kérvén Tekintetes Uraságodat, mint, küldöttségi elnököt, hogy meleg köszönetemet a Tekintetes Uraságod által legalkalmasabbnak talált módon megbizóikkal is szíveskedjék közölni azon biztosítással, hogy valamint jól esett olvasnom kiállítására nézve is gyönyörű üdvözlötletükben a kegy és földes urhoz való régi pátriarchális viszony melegségének lüktetését: a magam részéről rajta leszek a jó Isten segítségével, hogy e szép viszony a maga kedves üdeségében fönnmaradjon élttem utolsó leheletéig. Kitűnő tisztelettel s hazafias üdvözlötlettel. Ischl gyógyfürdőben, 1897. július 8. Dr. Schlauch Lőrincz s. k. bibornok, nagyváradi I. sz. püspök.«

* **Autonomiai választás.** Békés-Csabán a római katolikus hívek megejtették az autonomiai választást. A kongresszusra küldendő autonomiai képviselőre nézve az összes 398 szavazatot gróf Venckheim Gézára adták. A gyulai központhoz tartozó összes egyházakban lakó hívek szintén gróf Venckheim Géza mellett csoportosulnak.

* **A huszár ezred áthelyezése.** Egyik lapársunk tegnap nagy cicerós betűkkel közölt

egy hírt a mely sok szép leányszívet töltött el örömmel, — de bizony nem bizonyult egyének, mint egy jól táplált kanikulai kacának. Azt írta ugyanis, hogy a 15. Pálffy-huszár ezred ez ősszön nem fog eltávozni Nagyváradról Bécsbe, hanem továbbra is it marad nálunk. Ezen híret azzal indokolja, hogy a jövő évben tartja a 7. Vilmos császár huszárezred jubileumát s erre az ünnepségre a német császár, mint tulajdonos, meglátogatja az ezredet és részt vett az örömeben. Ha pedig az ezred most Nagyváradra jön, aligha látogatja meg a jubileumot Vilmos császár s hogy király ő Felsége uralkodó barátja kedveért marasztja Bécsben az ezredet. Biztos értesülésünk szerint szó sincs arról, hogy az áthelyezésre vonatkozó rendeletet visszavonják. A 15. huszár ezred helyét Nagyváradon a 7. huszárezred foglalja el. A mi huszárijaink holnap július hó 15-én távoznak el tőlünk Dél-magyarországra az őszi gyakorlatokra. Augusztus hó 15-én visszaérkeznek Nagyváradra s megkezdik a nagy pakolást a bécsi utra Augusztus hó 20-án lóháton indul az egész ezred új állomás helyére Bécsbe. A 7-ik Vilmos ezred ugyenakkor indul, szintén lóháton Bécsből Nagyváradra. A Nagyváradra áthelyezett új ezredben igen sok a magyar ajku ifju.

* **Kanonoki kinevezések.** Király ő Felsége az erdélyi gyulafehérvári székeskáptalanban Fábian Sándor elvasókanonoknak a nagyprépostságra és dr. Ujfalusi (Tódor) József éneklőkanonoknak az olvasókanonokságra való fokozatos előléptetést jóváhagyta; az ekként megüresedő éneklőkanonokságot Imets Fülöp székesegyházi espereskanonok és gyulafehérvári plebánosnak adományozta.

* **Kitüntetett plebános.** ő Felsége a király I l l e k Vincze ujjpesti plebánosnak a közügyek s különösen a tanügy terén szerzett újabb érdemei elismerésül a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Uj tablaelnök.** Dr. L a s z y József pozsonyi itélőtáblai tanácselnököt a temesvári tábla elnökévé nevezte ki ő Felsége

* **A honvédhuszárok áthelyezése.** A jelenleg Gyulán állomásozó honvédhuszárokat b. F e j é r v á r y Géza honvédelmi miniszter Nagyváradra szándékozik áthelyezni. Nagyvárad város tanácsa a huszárság elhelyezésére a Biharvármegyétől átveendő régi huszárlaktanyát ajánlotta fel. Az épületet egy vegyes bizottság fogja felülvizsgálni, a melynek feladata megállapítani, hogy megfelelő-e a laktanya s minő átalakítások szükségesek. A honvéd kerületi parancsnokság a vegyes bizottságba a honvéd állomás parancsnokot, a honvédorvos-főnököt, a 2. honvéd huszár ezred parancsnokát vagy helyettesét, továbbá Mihálffy Győző honvéd főhadbiztost és az állam építészeti hivatal megbizottját küldte ki.

* **Az ausztriai birodalmi főtörvényszék elnöke meghalt.** Gróf Chorinsky Károly titkos tanácsos a birodalmi főtörvényszék elnöke, az ausztriai bírói karnak egyik legkiválóbb tagja Unterbrühlben hirtelen meghalt. Az elhunyt 59 évet élt. Tagja volt az osztrák urakházának és élénk részt vett az osztrák polgári perrendtartás szerkesztésében. Halála napján még egész jókedvűen kocsikázott, vacsora után pedig többek társaságában kártyázott. Kártyázás közben anélkül, hogy partnerei a legkisebb jelét is látták volna, egyszerre lebukott székéről. A gyorsan előhívott orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. Szívszélhűdés ölte meg.

* **A Vigszínház színésziskolája.** A Vigszínház bérlőtársasága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy Ditrói Mór igazgató által tervezett színésziskolát maga a bérlőtársaság fogja létesíteni. — Ditrói és a bérlő társaság között a végleges megállapodás szerint Ditrói lesz az iskola igazgatója, önálló hatáskörrel és mint előadó tanár is működni fog, kivüle még a Vigszínház két előkelő művésze fog a gyakorlati kiképzésben közreműködni. Az elméleti tan-

tárgyakat kiváló professzorok fogják tanítani. Az iskolának énekosztálya is lesz, kiválóan képzett énektanárral. Előjegyzés végett jelentkezhetni máától fogva a vigszínház irodájában. A felvételi vizsgálatokat szeptember első napjaiban fogják megtartani.

* **Az utadó lajstromok.** A nagyváradi utadó lajstromok most már teljesen elkészültek. Megtörténtek a kivetések is s pár napig még közszemlére lesznek kitéve, aztán megkezdődnek a befizetések. Aki fellebezni akarja, rövid idő alatt beadhatja a fellebezést, mert a határidő lejártá után folszólamások nem fognak figyelembe vétetni.

* **Kerékpár verseny Nagyváradon.** A tavaly nagy sikert aratott kerékpár versenyt — mint illetékes helyről értesülünk ez idén is megfogják ismételni, még pedig sokkal nagyobb szabásúnak tervezik, mint milyen az elmúlt évben volt. Többi hírneves kerékpározó is lejön s egy mesteri versenyt rendeznek, mely az össze állítandó műsornak s egyik legérdekesebb pontja lesz. A versenyt a jövő hónap végefél fogják megtartani.

* **Vallási türelem az állami iskolában.** Megbotránkozást s mély szomorúságot kell, hogy keltsen az emberben az a csunya eset, a mely az alibunári állami fuiskolában történt meg nemrégiben. Az iskolás gyerekek vizsgálatát tartották, a melyen a többek között jelen volt Kajtar Jenő főszolgabíró, illetve gondnoksági elnök is. A tanító becsületes keresztény módra keresztvetéssel s imával kezdte meg a vizsgálatot, a mi nem várt s meglepő hatással volt a főbíróra. A derék ur képéből kikelve fölgrótt s dühösen kikelte a keresztvetés ellen, azután rövidesen otthagya az egész vizsgálatot. Tolveth Rezső gondnoksági pénztárnok, ki a vizsgát folytatólagosan vezette, hogy a vallásüldöző főbíró kirohanásának veszélyes jellegét enyhítse, azt a kívánságát fejezte ki utóbb, hogy a vizsa imádsággal fejeztessék be, mi a jelenlevő szülők megnyugvására meg is történt. Kajtar Jenő főbírónak van már egy ehez hasonló dolga, a mely annak idejében óriási módon fölháborította az alibunáriakat. Az egyik gondnoksági ülésen azt a brutális s képtelen indítványt tette, hogy az iskola leányok s a fiuk közérkölesi szempontból orvosilag vizsgáltassanak meg. Hát ép eszű embertől alig telik ilyesféle s így valószínű, hogy Kajtar urnál nincs ki egészen. De ha mégis egészséges volna az elméjében, ugy igazán méltányos az alibunáriak ama kívánsága, hogy a miniszter szabadítsa meg iskolájukat ettől a kiváló gondnoksági elnöktől, s a községet az állami iskolától.

* **Az aradi színügyi bizottság Nagyváradon.** Az aradi színügyi bizottság küldöttsége a jövő héten Nagyváradra érkezik, meggyőződést szerezni arról, hogy van-e a társulatnak elfogadható primadonnája. Székely Irént már ismerik, Ámon Margit azonban mindössze kétszer játszott Aradon. Így leginkább ez utóbbi tehetségéről óhajtanak bizonyosságot szerezni. Ámon Margit eddigi szép sikerei folytán biztosak vagyunk, hogy a bizottság meglesz vele elégedve. Ámon a »Nebánt virág«-ban lép fel. Székely Irén pedig a »Czigány báró«-ban.

* **Térzene.** A 37. József ezred zenekara ma, szerdán délután 6 órától 7 óráig a Schlauch-terén fog játszani. A műsor a következő:

1. Welaschek: »Lövész-induló« (uj).
2. Meyerbeer: »Fáklya-lánc« B. tur.
3. Waldteufel: »Ifju álmok«, keringő (uj).
4. Jungman: »Honvágy«, dal.
5. Ambroz: Egyveleg a »Bőregér« operettéből.

* **A 39-ik gyalogezred idej gyakorlatai.** A 39. gyalogezred gyakorlatai az idén a következőképpen fognak lefolyni: Augusztus 5-én indulnak Debreczenből Nagyváradra, onnan 27-én a nagyváradi bakákkal tovább masiroznak a Pankota és Magyarát közti területre és a gyakorlatot Radna-Lippán végzik szeptember szeptember 2-án — és akkor következik az »Abschlag«, az öreg bakák várvavárt napja.

* **Pauasz az uszodára.** Többek felkérésére folytán írjuk meg e sorokat s F e l d m a n n Jakab figyelmébe ajánljuk. Ugyanis az idén ugy van felépítve az uszoda, hogy a férfi sza-

kaszából nagyon könnyen átléphet látni a női szakszoba. A fürdőző fiatal emberek aztán vissza élnek e hiánnyal és órákig nézegetnek át, a nők pedig ez ideig ki sem mernek mozdulni a vizből. Azzal a megjegyzéssel hozzuk ezt a fürdőtulajdonos figyelmébe, hogy több figyelmet fordíthatna a női vendégekre, kik korántsem örülnek annak, ha őket néhány udvariatlan fiatal ur bámulja a férfi uszoda tetejéről.

* **Változások a rendőrségnél.** A nagyváradi rendőrség különféle ügyosztályainál a jövőhéten nagy változások lesznek amennyiben több rendőr tisztviselő ügyosztályt cserél. Amint az új beosztás megtörténik, tájékozás végett, nyomban közölni fogjuk azt lapunkban.

* **Sikkasztó kocsis.** Döge Péter nagyváradi kocsisra a gazdája tíz forintot bízott. Abrakot kellett volna rajta vásárolni, a kocsis legény azonban e helyett elitta a pénzt s nem is tért többé vissza a gazdájához. A károsult jelentést tett a rendőrségnél s megindították a nyomozást. Jó eredménnyel jártak el, mert még az nap elfogták a legényt holtrészegen. Bekísérték a rendőrséghez, hol egy kicsit talán megfogja bánni a hütlenségét.

* **Egy édes anya.** Az ecsedi lép lecsapolásánál javában dolgoznak most a munkások. A napokban egyszer csak egy kis leánygyermek termelt előtük: csupa víz volt a ruhája mintha csak akkor került volna elő a víz felekéről. A minthogy ugys történt. A kis leányt előtte való nap este a vízbe vetették, még pedig kis testvérel együtt; de a gyermekek örangyala őt valahogy kiszabadította: a partra vetette az ár és a jó emberekhez menekült. Kérdezték is a jó emberek: ki dobta bele a vízbe, A leányka csak hosszas faggatás után felelte:

— Az édes anyám . . .
És szomoruan tette hozzá:
— A kis testvéremet is ki akartam menteni, de elvitte a víz . . .

Babaelőadás a szinkörben.

— Pósa Lajos Nagyváradon. —

Nagy az öröm a gyermekvilágban, mert közeledik a várva-várt babaelőadás napja, a melyen írók és színészek egyesülve fognak kitűnő mulatságot szerezni a nagyváradi gyermekeknek és felejthetlenné teszik nekik a vakációt.

Az előadás érdekességét és becsét különösen emelni fogja Pósa Lajos, a gyermekek kedvelt Pósa bácsijának jelenléte, a ki régi jó ismerőse már a mi apró embereinknek az „Én Ujságom”-ból. De most személyesen fogják őt látni és hallani. Pósa Lajos pénteken, e hó 17-ikén a hét órai gyorsvonnattal érkezik Nagyváradra. A vasutnál, valamint a vasúthoz vezető uton a gyermekek éljenzéssel üdvözlnek. A gyermekek között R á t k a y József tartja fenn a rendet, Pósa Lajost pedig megérkezésekor Grósz Ernő, dr. Grósz Menyhért kedves kis fia fogja szép beszédben üdvözölni.

Az érdekes előadás e hó 18-án szombaton lesz megtartva. Délután 3 órakor kezdődik a következő műsorral:

1. Nyitány. Előadja a színházi zenekar.
2. Prolog. Irta Sas Ede; elszavalja Paulai Erzsike.
3. Pósa Lajos felolvasása.
4. Gyermekmüvelés. Irta Fehér Dezső, előadja Kövessi Albert.
5. Lovassy Andor mesét mond.
6. Kacagató htstóriák. Előadja Gyöngyi Izsó.
7. Nagy életkép három részben.

Az előadásra már csütörtökön lehet jegyet váltani Gonda László színházi pénztárosnál a következő helyárok mellett:

Alsó páholy 4 forint. Felső páholy 3 frt. Támlásszék I—VIII. sorig 1 frt, IX—XI. sorig 80 kr. Zártszék I., II. és III. sor 60 kr. Első emelet I. sor 40 kr., második sor 30 kr. Föld-

szinti állóhely 20 kr., közép karzat 15 kr., oldal karzat 10 kr.

Arra nézve, hogy a Pósa Lajos elő kívonulni szándékozó gyermekek mikor és hol gyülekeznek, valamint hogy az élőképben résztvevő gyermekek mikor jöhetnek el a próbára, közelebb közlünk bővebb értesítést.

Az előadás jövedelmét jótékony célra fordítjuk, részben a szegény gyermekek felruházó Leszkay-egylet, részben a Vidéki Hirlapírók Szövetsége javára s ezért felülfizetéseket Gonda László pénztáros köszönettel fogad és mi azokat hirlapilag nyugtázzuk.

A szombat délutáni baba előadásra a jegyek csütörtökön reggel 9 órakor adnak ki a színházi pénztárnál és 9 órakor ki is válthatók rendes helyárok mellett. A bérlők ha helyeikre igényt tartanak, legkésőbb csütörtök 10 óráig intézkedhetnek, addig Gonda jegyeiket fenn tartja, de 10 órán túl elfogja adni. Ez előadás iránt városszerte oly nagy az érdeklődés, hogy csütörtök délig valamennyi első rendű hely el lesz foglalva, tehát aki jegyre igényt tart, az el ne mulassa csütörtök reggel jegyét megváltani. Előjegyzések nem fogadtatnak el.

EGYESÜLETEK.

Kath. temetkezési egyesület. A belügyminiszter a merényi Szt. István kath. temetkezési segélyegylet alapszabályait jóváhagyta.

Temetkezési egylet Zsadányban. Megalakult Bihar-Zsadányban a temetkezési segélyegylet Nagy Imre községi jegyző és a tanítók buzgolkodása folytán. Az alapszabályokat a belügyminiszter jóváhagyási záradékkal ellátta. Elnök lett Nagy Imre, jegyző Győrössy István.

SZÍNHÁZ ES MŰVESZET.

A beestelenek.

— Gál Gyula 2-ik fellépte. —

(M.) Tegnap a Beestelenek című hatásos drámát ismételték meg. Az előadás valamivel a tegnapi mögé súlyodt, ami érthető is. Egy ily erős jelenetekben bővelkedő színmű kimeríti az organumot s másnap már nem képes oly erőt kifejteni, mint előzőleg.

A vendégművész hatalmas alakítását most is meghatva nézte végig a közönség. Gál Gyula ma is oly élethűen mutatta be a gyötrő lelki állapotot, hogy a közönség nem győzött eléggé tapsolni.

P. Adorján Berta asszony ugyanaz volt, ugyanaz a nő, ugyanolyan szépen játszott s megrendítően alakított, mint az előző előadás alkalmával.

Somló Enma kitűnő szobalány volt. Nagyon sok eredetiséget öntött szerepébe s valóban bájos alak volt.

Keszler nem jól fogta fel ezuttal szerepét. Ő nem egy vén kéjenczet, nem egy nőcsábítót mutatott be, hanem egy becsületes aggastyánt. Ezt a szerepét tönkre tette.

Pesti, Horváth Paula, Kövessi, Czabó és Szláma jók voltak.

* **Fegyelmi ülés.** Biharmegye fegyelmi választmányá ma, szerdán délelőtt, a főispán elnöke alatt ülést tart.

REGÉNY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G. 66.

Még csak egy szegény tisztas asszony volt vele a kocsiiban egy kis gyermek volt mellette ki keservesen sirt, míg az anya hiába csitította.

— Miért sir? — kérde Daisy részvétellel.
— Fázik is, éhes is — volt a felelet, nehéz sóhaj kíséretében.

Az anya kendőjébe göngyöltte a gyermeket,

nem szólt többet, de szemei nagyon sok szomorut mondtak el.

Daisy pénztárczájába nyult, kevés volt benne, mind a szegény asszony kezébe tette.

— Nagyon sajnálom — szólt elpirulva, hogy többet nem adhatok, nincs nálam, azt hiszem azonban, hogy telik egy kendőre a gyermek számára.

Az asszony hálásan nézett a szépen öltözött hölgyre ki harmadik osztályba tévedt, s utolsó krajczárját is neki adta, s így szólt:

— Isten fizesse meg! Teljesítse legkedvesebb kívánságát.

Daisy szemeibe könnyek csillogtak, újra visszatért a fájdalom, melyet egy kevéssé elfelejtett, fájt a lelke, ah! e pillanatban legszívesebben várta volna a halált.

Végül hallatszott az „Ankeloó” kiáltás. Kiszállott, de nem tudta hova menjen, senki sem volt látható az állomás üres, elhagyott volt, mikor a vonat elindult egyedül állt a hóban. Hó előtte, hó utána, hó fölötté, hó lábai alatt minden felől csak hó, semmi senki más. A hó kápráztatta, szédítette, nem tehetett semmit, menni kellett, bátran szembe szállt a hóviharral, mely mintha tüzes tüvel szurkálta volna arcát.

Lábai elmerültek a hóba, minden lépés nehéz volt, cipői ólom nehezek voltak. És a hó folyton sürűbben esett, mintha elakartavolna temetni. Fuldokló lélekzettel küzdött a vihar ellen, önkénytelenül is eszébe jutott kelles otthona, a pompás kocsi, melyen színházba járt. Soha sem gondolt arra, mily kellemetlen kemény hideg van kint télen.

Az állomástól Vilmosék házáig mintegy negyed órai ut vezetett, Daisy azonban már fél oránál is tovább gyalogolt; mintha soha vége nem akarna lenni az utnak. Végre az ajtó előtt állt, rátette kezét a kilincse.

— Hátha már alszik — gondolta — nagyon megijed, de mégis ha tudná, hogy én vagyok itt egyedül elhagyatva a hidegben, biztosan megharagudnék, ha késlekednék belépni.

Csengetett Vilmos még a nappali szobában ült, nem volt egyedül.

Ottó daczára a viharok eljött hozzá, hogy vele beszélgesse. Vilmos atyja hajála óta egészen magába vonult, nem volt többé olyan jó kedélyű mint az előtt, sőt a társalgás is megakadt sokszor a két barát között. Ottó tele volt Leonorával s kellemetlenül érintette, ha Vilmos az ő dicséreteit Leonora igazi értékének megmondásával leszállította, mikor Ottót felvilágosította hogy Leonora ismét háló-jába fonta őt.

Mindketten nagyon bámultak, mikor a csengő megszólalt.

— Vajjon ki lehet? A posta semmi esetre sem! Már késő van.

Ottó felállt, kiment, kinyitotta az ajtót. Elébe állt egy alak mely úgy nézett ki; mint egy hóbab, mely anélkül hogy egy szót isszólt volna, a folyósóra lépett lerázta a havat magáról s rámeresztette szemeit.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK

Bánffy Bécében.

Bécs, jul. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Ő Felsége ma délelőtt Bánffy miniszterelnökök hosszabb kihallgatáson fogadta. — Mint hírlík a miniszterelnök e kihallgatása a parlamenti helyzettel szoros összeköttetésben van. — Bánffy a kihallgatás után hosszabb ideig értekezett Bádeni osztrák miniszterelnökkel és Goluchovszky külügyminiszterrel.

A flumei kormány biztos.

Budapest, július 8. (Saját tud. távirata.) D á r d a y Sándort Aug. 1-én Fiume bormány biztosává nevezik ki.

Óriási sztrájk.

London, jul. 13. (Saj. tud. táv.) Még eddig nem hallott mérvű sztrájk ütött ki Londonban.

nem kevesebb mint száz ezer gyármunkás szüntette be a munkát s mindaddig nem is hajlandók elállani a sztrájkától, míg követelésüket az érdekelt gyárak igazgatóságai nem teljesítik. A sztrájkoló munkások nagy összegű pénzzel rendelkeznek.

Nagy öröm a liberális pártban.

Budapest, jul. 13. (Saj. tud. táv.) Bánffy pártja örömmel várja Bécsből, mert — mint szélteben beszél — a helyzetre vonatkozó döntést magával hozza Bécsből.

Vonat összeütközés.

Budapest, jul. 13. (Saj. tud. táv.) Brüsszelből írják, hogy a kiállítás előtt közlekedő közúti vasut két teljes erővel haladó vonata egymással összeütközött, szerencsére, a bennülők mindannyian megmenekültek, csak kevesen kaptak kisebb-nagyobb sérüléseket.

Az amerikai tarifa bill.

Budapest, jul. 13. (Saj. tud. táv.) Washingtonból közlik, hogy a tarifa bill letárgyalását egy külön, e célra választott bizottság fogja eszközölni.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. július 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	122.65
Magyar koronajárdék	100.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar helyi vasúti államkötvény 1878-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
Itali évi jegy megváltási kötvény	101.—
Szlovák szlovén földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyaralvány sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszsa-árvízvédelmi és szegedi sorsjegy-kölcsön	141.—

Csútrák járadék papírban	102.—
Csútrák járadék ezüstben	102.—
Csútrák járadék aranyban	123.—
Csútrák korona járadék	101.—
1860. csútrák államsorsjegyek	146.—
Os rák magyar bankrészvény	950.—
Magyar hitelbank részvény	397.75
Csútrák hitelintézeti részvény	369.10
Páris vista	352.—
20 márkás arany	952.—
Német birod. lmi márka	58.67 1/2
London vista	119.50
Páris vista	47.57 1/2
20 márkás arany	11.73

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 72-ik szám. Bérlet 72-ik szám.

Páros. Páros.
az arad-nagyvárad színtársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi július 14-én,
Gál Gyula és Gyöngyi Izsó urak együttes fellépésével.

Az új honpolgár.

Énekes bohózat.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap esütörtökön, bérletfolyamban,
Gyöngyi Izsó a vígszínház tagjának fellépésével.

Itt először:

Éljen a kisiparos.

Bohózat.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

2385/897.

Pályázati hirdetés.

A leköszönés folytán megüresedett,
és az élesdi járáshoz tartozó nagybárodí
körjegyzői állásra pályázatot hirdetek, —

A körjegyzőséghez Nagy-Bárod, Beznye, Feketepatak és Korniczal községek tartoznak. Székhely Nagy-Bárod.

A körjegyző javadalmazása következő:

1. Kézpénzfizetés 600 frt.
2. Iroda és utiátalány 148 frt.
3. Kézbesítési díj 28 frt.
4. Irnoktartás 200 frt.
5. Anyakönyvezetési tiszteletdíj 100 frt.
6. 130 méter tűzifa hazaszállítva.
7. Nagy-Bárodon a természetbeni lakáson kívül 3 hold belsőségnek és 16 hold erdőnek, Beznyén pedig 4 hold földnek haszonélvezete.

Ezenkívül a magános munkálatokért szedhető és szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívom pályázni óhajtókat miszerint az 1883. évi I. t. cz. 6. §. ában előírt képesítésüket, eddigi működésüket és erkölcsi előéletüket igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen felbélyegzett pályázati kérvényüket **f. évi augusztus hó 22. napjának délutáni 5 órájáig** annyival is inkább adják be hivatalomhoz, mivel a később érkező pályázatokat mint elkésletteket, figyelembe venni nem fogom.

Pályázóktól a románnyelvnek szóbeli bírást feltétlenül megkívánom.

A választást folyó évi augusztus hó 25. napján délelőtt 10 órakor fogom a körjegyzőség székhelyén Nagy-Bárodon a körjegyzői irodában megejteni.

Kelt Élesden 1897. július 10-én a járási szolgabírói hivatalnál.

Bérczy Imre,
főszolgabíró.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve: **Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.**

Kitüntetve: **Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.**

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségének udvari szállítója

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges

tárgyait a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermekek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 37—52

Műhímezés.

Templom- és kápolna berendezések.

Egyházi ruhák és fehérneműk.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1897. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.					Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.					Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	2 23	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	7 05	P.-Ladány ind.	1 31	4 01	6 02	2 40	6 12
B.-Hunyad >	12 20	6 39	8 37	7 54	4 59	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	9 06	Debreczen >	3 05	5 30	8 00	4 07	7 40
Csucsá >	12 52	7 08	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	10 37	Érmihályfalva érk.	4 06	6 44	9 17	5 09	—
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	
Rév >	1 34	7 46	10 08	9 30	6 13	Sáp >	—	—	12 25	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 47	11 17	5 40	9 18	—
Élesd >	† 1 48	† 7 58	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	8 40	12 36	8 15	10 31	3 48
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	9 46	1 45	9 45	11 38	5 24
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.					
Várad-Velence >	2 25	8 33	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad érk.	2 30	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 17	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 37	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 08	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 31	5 11	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 15	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 46	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 08	5 46	H.-Pályi >	6 03	1 48
M.-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 23	6 00	H.-Bagos >	6 22	2 07
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 47	2 34
B.-Ujfalu >	3 14	9 22	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 46	6 20	Debreczen é.	7 25	3 18
Sáp >	—	—	12 47	12 26	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 42	4 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 41	5 21	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	3 56	10 03	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 05	4 36	Derecske érk.	10 00	5 40	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 31	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 17	9 7	4 53	6 32	5 13						
Nagy-Kátá >	6 25	12 41	4 45	5 00	—	B.-Hunyad >	4 50	9 07	5 32	7 16	—						
Budapest érk.	7 40	1 50	6 20	7 00	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 34	—						

Nagyvárad—Szeged.			Szeged—Nagyvárad.			Nagyvárad—Arad.			Arad—Nagyvárad.					
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.			
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30			
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 04	7 57	Ósi >	10 30	4 36	7 44			
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Less >	10 48	4 56	8 06			
Cséffa >	11 03	5 12	8 29	Csaba >	7 01	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 12	8 29			
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 37	9 08			
Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	† 5 57	9 37			
Sarkad >	11 57	6 09	9 51	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Sarkad >	11 57	6 09	9 51			
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 34	10 21			
Csaba >	2 10	7 22	4 42	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32			
Orosháza >	3 10	8 32	5 48	Less >	9 04	5 00	7 51	Kurtics >	3 28	8 20	5 38			
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 15	Arad érk.	3 55	8 47	6 05			
Szeged érk.	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 30				Arad ind.	5 10	11 20	9 35

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.			Vaskóh—Belényes—Nagyvárad			Nagyvárad—Gyoma			Gyoma—Nagyvárad		
	Tv. sz. sz.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	4 10	2 27	Vaskóh ind.	2 55	2 20	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 48	2 40
V.-Velence >	4 24	2 38	Lunka-Rézbánya >	3 07	† 2 33	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 40
Félix-Fürdő >	4 51	3 —	Szudrics >	3 34	3 02	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 23
Kardó >	5 09	3 14	Belényes >	4 02	3 41	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 55
Magyar-Gyepes >	6 09	4 04	Sonkolyos >	† 4 23	† 4 04	Körös-szeg >	7 02	3 36	Véztő >	6 12	5 36
Tasádfő >	6 26	4 18	Belényes-Ujlak >	4 35	† 4 16	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 08
Drág-Cséke >	6 51	4 33	Borz >	† 4 44	† 4 26	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Íráz >	6 52	6 28
Magyar-Cséke >	7 11	† 4 48	Sólyom >	5 01	4 46	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 02
Dusesd >	† 7 26	† 5 —	Gyanta >	5 22	† 5 07	Íráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 14
Szombatság-Rogoz >	8 07	5 35	Hollód >	5 36	5 22	Kót >	9 19	5 14	Szakáll >	7 48	7 49
Hollód >	8 19	5 46	Szombatság-Rogoz >	5 57	5 51	Véztő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 13
Gyanta >	8 33	† 5 59	Dusesd >	† 6 21	† 6 25	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 38
Sólyom >	8 59	6 24	Magyar-Cséke >	6 33	† 6 40	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53
Borz >	† 9 14	† 6 38	Drág-Cséke >	6 54	7 11	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 13
Belényes-Ujlak >	9 26	6 49	Tasádfő >	7 08	† 7 27	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 32
Sonkolyos >	† 9 39	† 7 01	Magyar-Gyepes >	7 22	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva			Érmihályfalva—Nagyvárad		
Belényes >	10 25	7 35	Kardó >	7 55	† 8 31	Nagyvárad ind.	6 50	5 45	Érmihályfalva ind.	5 05	5 25
Szudrics >	10 48	7 57	Félix-Fürdő >	8 08	† 8 45	B.-Püspöki >	7 17	6 02	Érselind >	5 37	6 06
Lunka-Rézbánya >	11 17	† 8 22	V.-Velence >	8 37	9 09	Bihar- >	7 46	6 25	Székelyhid >	6 14	6 51
Vaskóh érk.	11 33	8 37	Nagyvárad érk.	8 47	9 19	Paptamási >	8 18	6 53	Nagykágya >	6 27	7 05

N.-Várad—Püspök-Fürdő—Félix-Fürdő						
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	—	9 50	—	4 45	—	7 42
V.-Velence ind.	8 29	9 59	2 34	4 54	6 46	7 51
V.-Velence érk.	8 32	10 —	2 48	4 55	6 47	7 52
Püspök-Fürdő érk.	8 52	10 14	3 07	5 14	7 04	8 11
Félix-Fürdő >	9 06	10 37	3 21	5 31	7 20	8 28

Félix-Fürdő—Püspök-Fürdő—N.-Várad						
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-Fürdő ind.	9 08	10 42	3 23	5 35	7 23	8 30
Püspök-Fürdő >	9 19	11 —	3 37	5 52	7 35	—
V.-Velence érk.	9 34	11 16	3 52	6 08	7 50	8 49
V.-Velence ind.	9 36	11 17	3 54	6 09	7 53	8 50
Nagyvárad érk.	*9 50	11 27	*4 08	6 19	*8 07	9 —

Szombatság-Rogoz—Dobrest.			Dobrest—Szombatság-Rogoz		
	Vegy. v.	Vegy. v.		Vegy. v.	Vegy. v.
Szombatság-Rogoz ind.	8 10	—	Dobrest ind.	5 03	—
Nánhegyes >	† 8 36	—	Nánhegyes >	† 5 13	—
Dobrest érk.	8 46	—	Szombatság-Rogoz érk.	5 37	—

Székelyhid—Margitta			Margitta—Székelyhid		
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	10 02	8 —	Margitta ind.	4 35	4 45
Apátkeresztur >	10 56	8 46	Monos-Petri >	4 46	4 57
V.-Ábray >	11 12	9 —	V.-Ábray >	5 57	5 10
Monos-Petri >	11 24	9 11	Apátkeresztur >	5 13	5 29
Margitta érk.	11 35	9 21	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 10

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

A * jelzettek Nagyvárad-vásártér megállóhely.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.